

впинним рухом науки вперед. В свідомості студента необхідно сформувавши уявлення, що Ньютон, Джоуль, Кельвін, Ампер, Вольт, Гаусс, Ерстед, Тесла це є не тільки одиниці вимірювання відповідних фізичних величин, а й величні представники людства.

Майбутнім інженерам на прикладах розвитку фізичної науки корисно показувати, що уявлення які сьогодні здаються цілком усталеними і повністю вірними можуть бути відкинуті як застарілі і неактуальні в ході науково-технічного прогресу. І навпаки, використання не актуальних сьогодні уявлень може стати в пригоді в майбутньому.

Тільки маючи уявлення про історію розвитку науки майбутній інженер може бути готовий до викликів, які виникнуть у нього в вузько-професійній діяльності в нашому надзвичайно мінливому світі.

Часу, що відведено на курс загальної фізики в ВНЗ критично мало, а крім того не всі студенти, після закінчення навчання будуть займатися науковою діяльністю, тому можливо буде раціонально викладачам кафедр фундаментальних наук (фізики, математики, хімії) читати факультативні курси з історії науки уже тільки магістрам, тобто тим студентам, що пов'язують свою майбутню діяльність з науковою роботою.

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ

С.А. АЛЕКСАНДРОВА, канд. пед. наук, доцент

*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова*

Існування людини нероздільно взаємозв'язане та взаємозалежне з суспільним оточенням. Тому кожна особистість повинна усвідомлювати відповідальність за свою поведінку і діяльність, передбачати їх наслідки, регулювати поведінку не лише на основі власних потреб та інтересів, але й базуючись на вимогах суспільства; тобто володіти соціальною відповідальністю.

Існує багато точок зору щодо визначення відповідальності взагалі та, зокрема, соціальної відповідальності. Вони розглядають як філософські, соціологічні, етичні і психологічні категорії.

Відсутня серед науковців і єдність думок щодо кількості видів соціальної відповідальності. Принциповим, з точки зору її формування, є поділ на правову (юридичну) та не правову (моральну) відповідальність. Остання не має юридичного характеру та базується на внутрішніх переконаннях особис-

тості. Саме вона є головним критерієм оцінки рівня моральної зрілості індивіду. Відповідальна людина чітко усвідомлює, що вона робить і передбачає результати власних дій. Проблема формування соціальної відповідальності майбутніх фахівців у навчально-виховному середовищі ВНЗ є досить гострою: з одного боку існує об'єктивна потреба її формування, з іншого – неадекватні можливості сучасної системи освіти.

У вітчизняній педагогіці поширені два основних підходи щодо формування відповідальності: у колективі та через колектив; у контексті виховної системи.

Процес виховання має бути системним та безперервним, спрямованим на оволодіння та засвоєння молоддю загальнолюдських і спеціальних знань, соціального досвіду з метою формування в них стійких ціннісних орієнтацій і адекватної соціально спрямованої поведінки. Соціальне виховання студентів у ВНЗ здійснюється через зміст навчання, а також у поза навчальній діяльності. В основу соціально-виховної роботи у вищому навчальному закладі мають бути закладені такі основні педагогічні вимоги: продуктивність навчання; визнання цінності, унікальності кожного індивіду; створення та підтримка атмосфери психологічної довіри в колективі; створення та підтримка відкритої конструктивної співпраці учасників освітнього процесу тощо.

Важливою є особистість педагогів ВНЗ які безпосередньо впливають на формування у молоді певних компонентів загальнолюдської та професійної культури. Особливу увагу слід приділяти поза аудиторним формам роботи зі студентами: організації наукових гуртків, творчих студій, конференцій, дискусій, різноманітних екскурсій, зустрічей з відомими особистостями.

ПЕДАГОГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ Г.С. СКОВОРОДИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ

*М.В. АЛЕКСАНДРОВА, канд. філос. наук, доцент
Харківська державна академія культури*

Становище освіти в сучасному світі складне й суперечливе. З одного боку, освіта є однією з найважливіших сфер людської діяльності, з іншого розширення сфери освіти і зміна її статусу супроводжуються загостреннями проблем у цій сфері, що свідчать про кризу освіти. В процесі пошуку шляхів подолання кризи освіти відбуваються радикальні зміни в цій сфері й формування нової освітньої системи. Пошук ціннісних орієнтирів цієї системи